

F jak filakterie – podsumowanie spotkania z cyklu „Autostopem przez świat judaizmu

10 grudnia 2025 r.

5 grudnia br. w Miejskiej Bibliotece w Mszanie Dolnej kolejne, przedostatnie już w tym roku, spotkanie w projekcie „Autostopem przez świat judaizmu”. Tym razem poświęcone było modlitwie żydowskiej i związanymi z nią przedmiotami, szczególnie filakteriom i modlitewnikom.

Nie zawsze rozumiejąc sens czynności i artefaktów związanych z kultem innej religii, bywamy zdziwieni, widząc na przykład „kiwającego się” podczas modlitwy wyznawcę judaizmu, z przytwierdzonymi do czoła i ramienia, skrzyneczkami. Tymczasem to tradycja zakorzeniona zarówno w Biblii, jak mistyce żydowskiej. Tora mówi o tym, by przykazania Boże mieć zawsze przed oczami, przytwierdzone do ramienia, zaś księga Psalmów wzywa do modlitwy wszystkimi częściami ciała, nie tylko myślą czy ustami. Ciekawe jest chasydzkie, mistyczne uzasadnienie tego kiwania, szuklingu – postawy modlitewnej, która ma przypominać spalającą się świecę, bijące serce czy duszę wyrrywającą się ku Bogu.

Uczestnicy wydarzenia poznali także najważniejsze modlitwy judaizmu: Szema Israel, Amidę czyli 18 Błogosławieństw, Kadisz, czy Avinu Malkenu – także w odniesieniu do genezy modlitw chrześcijańskich, zwłaszcza „Ojcze nasz”. Prowadząca, teolożka Urszula Antosz-Rekucka przedstawiła pory modlitw, z nazwami i ich pochodzeniem, także odniesieniem do chrześcijańskiej Liturgii godzin.

Zebrani mogli także zobaczyć, jak wyglądają żydowskie

modlitewniki do codziennego, a także świątecznego użytku, Sidur i Machzor.

Podczas spotkania goście obejrzelili fotorelację z uroczystości Bar micwy przy Ścianie Zachodniej w Jerozolimie – to podczas tego obrzędu, żydowski chłopiec otrzymuje swoje pierwsze filakterie/tefilin.

Zaprezentowano także cenną pamiątkę – filakterie, jakie dostał od ojca na swoją Bar micwę, potomek mszańskiej rodziny Gellerów, Saul Chapnick. Jego tefilin oraz rodzinny modlitevník, na pewno będą jednymi z najważniejszych eksponatów w powstającej Izbie Pamięci mszańskich Żydów.

Spotkanie poświęcone modlitwie w judaizmie, muzycznie opracował Jakub Antosz – Rekucki, wykonując przejmującą modlitewną pieśń Leonarda Cohena, we własnym tłumaczeniu oraz hymn szabatowy „Szalom alejchem”, a na prośbę zebranych, także „Leman achaj wereaj”.

Cykl „Autostopem przez świat judaizmu” stara się przybliżyć ten często niezrozumiały świat, który niegdyś był codziennością naszych przodków.

Na podsumowanie m wydarzenia była piękna myśl Julesa Isaaca, żydowskiego współtwórcy rewolucyjnej zmiany w nauczaniu katolickim, deklaracji soborowej Nostra Aetate, której 60-lecie niedawno obchodziliśmy. Stwierdziwszy, że wiele łączy judaizm i chrześcijaństwo, ale są też różnice nie do przezwyciężenia, apelował, by nie wypełniać tych przepaści obelgami i oskarżeniami, a wzajemnym szacunkiem.

Projekt dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Spotkanie i cały projekt objęte są także Honorowym Patronatem Burmistrz Miasta

Wydarzenie było transmitowane online, nagranie można obejrzeć

na profilu YouTube [@sztetlmszanadolna](#).

źr./fot: Sztetl Mszana Dolna